



İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ

Yayın No : 9 **ISBN:** 978-605-5551-10-0 **Sertifika No:** 17031

Adres : Halkalı Cad. No: 11 Halkalı - K. Çekmece / İSTANBUL

Tel : +90 212 692 96 00 - **Faks:** +90 212 693 85 29

Email : bilgi@iszu.edu.tr

Yayın Koordinatörü

Cavide PALA

Sanat Yönetmeni

Şehnaz BİÇER ÖZCAN

Hat

Hüseyin KUTLU

Kapak Yazısı

Ali Rıza ÖZCAN

Minyatür

Şehnaz Biçer ÖZCAN

Dilek YERLİKAYA

Leyla Arlı

Ayşe Feyza DİKMEN

Nurdan ERKAL

Merve ALTUNEL

Grafik Düzenleme ve Renk Ayrımı

Erhan Murat ÖZTÜRK

Baskı ve Cilt

Karist Baskı Çözümleri Ltd. Şti. www.karistps.com

*Eserdeki yazı, fotoğraf ve resimlerin tamamı veya bir bölümü izin alınmadan optik,
veya mekanik yolla basılamaz, çoğaltılamaz.*

*Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5. Maddesinin
Değişik “g” Bendi Çerçevesinde Bandrol Taşınması Zorunlu Değildir.*

Mayıs 2015 © BİKSAD (1. Baskı)

Canakkale Şehidlerine

Mehmed Akif Ersoy

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Milli Şairimiz Mehmed Âkif Ersoy'un mezun olduğu ve Sultan II. Abdülhamid tarafından kurulan Halkalı Ziraat Mekteb-i Âlisi binası, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi olarak ilim ve irfan için yeniden hizmete açılmıştır.

Üniversitemiz, milli ve manevi değerlere önem veren, marifet ve fazilet sahibi, medeniyetimizin değerlerini özümseyen, bilim üreten ve insanlığa hizmet eden, donanımlı lider insanlar yetiştirmek amacıyla kurulmuştur. Bir başka deyişle, tıpkı Mehmed Âkif'in Safahat'ında anlattığı gibi gençleri yetiştirmek amacıyla...

Bu eser, Mehmed Âkif Ersoy'un Çanakkale Şehidleri adlı şiirinin sanat albümü olarak hazırlanmış halidir. "Bedr'in Arslanları" gibi şanlı bir neslimiz Çanakkale'de yatıyor. Gelecek nesillerimizi bu milli bilinçle, sadece ilim değil aynı zamanda irfan sahibi gençler olarak yetiştirmek bizim en büyük vazifemizdir.

İlim ve ahlakın aynı derecede önemli olduğunu vurgulayan İstiklal Marşı şairimiz Mehmed Âkif, bu konuda gençlere şöyle seslenmektedir;

*"Çünkü milletin ikbâli için evladım,
Ma'rifet bir de fazîlet... İki kudret lazım.
Ma'rifet, ilkin ahâliye saadet verecek,
Bütün esbâbı taşır; sonra fazilet gelerek.
O birikmiş duran esbâbı alır, memleketin
Hayrı i'lâsına tahsis ile sarf etmek için"*

Bu vesileyle, Üniversitemizin kuruluşunda her türlü veren Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a şükranlarımızı arz ederiz.

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet BULUT
Rektör

Prof. Dr. Ramazan Evren
Mütevelli Heyeti Başkanı

Mehmed Âkif Ersoy
1873 - 1936

Mehmed Âkif Ersoy 20 Aralık 1873'te İstanbul'da, Fatih ilçesi Sarıgözel Mahallesi'nde dünyaya geldi. Annesi Buhara'dan Anadolu'ya geçmiş bir ailenin kızı olan Emine Şerif Hanım; babası ise Kosova doğumlu, Fatih Camii medrese hocalarından Mehmed Tahir Efendi'dir. Babası ona ebced hesabıyla doğum tarihini ifade eden "Ragîf" adını verdi. Fakat teleffuzu zor geldiğinden arkadaşları ve annesi ona "Âkif" ismiyle seslendi ve zamanla bu isim benimsendi.

İlk öğrenimine Fatih'te Emir Buhari Mahalle Mektebi'nde başladı. İki yıl sonra iptidâî (ilkokul) bölümüne geçti ve babasından Arapça öğrenmeye başladı. Orta öğrenimine Fatih Merkez Rüştîyesi'nde başladı (1882). Aynı zamanda Fatih Camii'nde Farsça derslerini takip etti. Rüştîyedeki eğitimi boyunca Türkçe, Arapça, Farsça ve Fransızca'da hep birinci oldu.

Rüştîyeyi bitirdikten sonra dönemin gözde okullarından Mülkiye İdadisi'ne kaydoldu. 1888'de okulun yüksek kısmına devam etmekte iken babasını kaybetti. Ertesi yıl büyük Fatih yangınında evlerinin yanması aileyi yoksulluğa düşürdü. Babasının öğrencisi Mustafa Sıtkı, aynı arsa üzerine küçük bir ev yaparak aileyi bu eve yerleştirdi.

Mehmed Âkif öncelikle meslek sahibi olmak ve yatılı okulda okumak istediği için Mülkiye İdadisi'ni bıraktı. O yıllarda yeni açılan ve ilk sivil veteriner yüksek okulu olan Ziraat ve Baytar Mektebi'ne (Tarım ve Veterinerlik Okulu) kaydoldu. Okul yıllarında spora büyük ilgi gösterdi; başta güreş ve yüzücülük olmak üzere uzun yürüyüş, koşma ve gülle atma yarışlarına katıldı; şiire olan ilgisi okulun son iki yılında arttı. Mektebin baytarlık bölümünü 1893 yılında birincilikle bitirdi. Daha sonra bu okulda Türkçe öğretmenliği yaptı. Resimli Gazete'de, Servet-i Fünun Dergisi'nde şiirleri ve yazıları yayımlandı.

II. Meşrutiyet'in büyük etkisinde kalan Âkif, arkadaşı Eşref Edip ve Ebu'l-Ülâ Mardin'in çıkardığı ve ilk sayısı 27 Ağustos 1908'de yayımlanan Sırat-ı Müstakim Dergisi'nin başyazarı oldu. Balkan Savaşı, Çanakkale Muharebeleri ve Kurtuluş Savaşı dönemlerinde çeşitli görevlerde bulunup Balıkesir'e giderek 6 Şubat 1920 günü Zağnos Paşa Camii'nde çok heyecanlı bir hutbe verdi. Halkın ilgisi karşısında daha birçok yerde hutbe verdi, konuşmalar yaptı ve İstanbul'a döndü.

1921'de Ankara'da Tâceddin Dergâhı'na yerleşen Mehmed Âkif, 500 lira ödül konularak açılan İstiklâl Marşı yarışmasına başta katılmadı. Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Bey'in ricası üzerine arkadaşı Hasan Basri Bey'in teşvikiyle ikna oldu. Onun orduya ithaf ettiği İstiklâl Marşı, 17 Şubat günü Sırat-ı Müstakim ve Hâkimiyet-i Milliye'de yayımlandı. Hamdullah Suphi Bey tarafından mecliste okunup ayakta dinlendikten sonra 12 Mart 1921, Cumartesi günü saat 17.45'te Milli Marş olarak kabul edildi. Âkif, ödül olarak verilen 500 lirayı hayır kurumuna bağışladı.

Kurtuluş Savaşı ve zafer sonrası uzun bir süre Mısır'da yaşayan milli şâirimiz Mehmed Âkif Ersoy, 17 Haziran 1936'da tedavi için İstanbul'a döndü. 27 Aralık 1936 tarihinde İstanbul'da, Beyoğlu'ndaki Mısır Apartmanı'nda vefat ve Edirnekapı Şehitliği'ne defnedildi. En önemli eseri; İstiklal Marşı ve şiirlerini yedi kitap halinde topladığı Safahat'tır.

GEÇMİŞTEN GELECEK ÇIKARMAK (Çanakale Destanı)

Mehmed Âkif, güzellikte birbiriyle yarışan iki abide hediye etmiştir irfan hazinemize. Birincisi İstiklal Marşı, ikincisi “Çanakale Şehidlerine” diye bildiğimiz şiiridir. Her ikisini de okumaktan bıkmıyoruz, hatta her defasında gönlümüzde yeni kıvılcımlar çıkarmalarına doyamıyoruz.

Aslında “Çanakale Şehidlerine” Âsım’dan uzunca bir parçadır. Dolayısıyla içinde yer aldığı şaheser gibi çok kuvvetli bir mesaj ve fikri sırtına yüklenmiştir. Bu mesaj ve fikir bilinmeden, hele hele Âsım kitabının bu parçadan önceki ve sonraki kısımları göz önüne alınmadan kavranması ne yazık ki mümkün değildir. Tek başına da okunabilir elbette, ama onu hakkıyla kavrayabilmek için Âkif’in dünyasına onun gözüyle bakmak gerekir.

Âkif’in gözü de bizi öylesine engin bir denizin ortasına bırakır ki bu denizin dalgaları günümüzün kıyılarına kadar uzanır. Mevlâna Hazretleri öyle dememiş midir:

*Denizi gören göz başka, köpüğü gören göz başka,
Köpüğü bırak da sen, denizin gözüyle bak.*

Köpüğün değil denizin gözüyle bakıldığında Âkif’in dünyasında Çanakale, “Âsım’ın nesli” idealinin Asr-ı Saadet’den bugüne uzanan kesintisiz zincirinde vazgeçilmez bir halkadır. Nitekim:

*Ey şehid oğlu şehid, isteme benden makber,
Sana âgûşunu açmış duruyor Peygamber*

nidasıyla bu lirizmin zirvesini teşkil eden parçasına son noktayı koyarken aslında bizi Asr-ı Saadet’in nurdan kapılarından içeriye bakmaya davet eder. Öte yandan:

*Âsım’ın nesli diyordum ya, nesilmiş, gerçek,
İşte çiğnetmedi namusunu,*

beytiyle Çanakale muharebeleri günlerinden, yani maziden bahsediyor görünmesine rağmen, gelecek Âsım’ın neslinin

yapacaklarına odaklandığını kitabeleştirmektedir.

Mehmed Âkif, Âsım’ın başlarında, hayat damarları tıkanmış, yaşama ümidi tükenmiş, çaresiz bir ümmetten söz eder. Daha doğarken “Öleceksin.” diye diye hayattan bezdirilen bir neslin yolunu aydınlatmak için bir tek kibrit çakan bile yoktur. Kopkoyu bir karanlık kaplamıştır ülkedekilerin ufkunu. Fakirlik, mahrumiyet, çaresizlik, işsizlik, hastalık, parasızlık, insansızlık, en kötüsü de umutsuzluk ve kötümserlik neredeyse teneffüs edilen havayı dahi bir sis gibi kaplamış, ağırlaştırmış durumdadır.

Velhasıl umut dağını, bir gelecek ürpertisi sarmıştır. Bu nasıl bir Müslümanlıktır ki mü’minlere ümitsizlik (yeis) kesin bir dille yasaklanmışken bu derece derin bir bedbinlik kuyusuna salınmış, ümitsizlik neredeyse resmî din haline gelmiştir!

*Ya senin âlem-i İslâmın inanmış yeşe;
Din-i resmîsi odur, vazgeçemez ne dese!*

O zaman bu kötümserlik kuyusundan çıkışın Yusuf’ça formülü nasıl bulunmalıdır?

Âkif’in cevabı nettir: “Âsım’ın nesli!”

Âkif’in “Hocam” diye hitap ettiği Köse İmam’ın oğlu Âsım, seferberlikte aske-re alınır. Çanakale cephesine gönderilir.

Âsım’ın Nesli Sahmede

Âsım ve arkadaşları birlikte bilimsel, teknolojik, ekonomik, askerî ve malî gücü ellerinde bulunduran Batılı emperyalist devletlerin muazzam silah teknolojisine karşı ölümüne boğuşurlar. Kendilerini o derece adanmışlardır istiklallerinin, devletlerinin, hayatlarının, dinlerinin, imanlarının, hilafet ve saltanatın savunmasına.

“Âsım’ın nesli”nin büyüklüğü, bu korku nedir bilmeyen gençlerin akıllara zarar mücadelesiyle yüzyıllar süren bir talihsizliği, bir yenilmişlik psikozunu, İslâm’ı boğmakta olan hüsrânı dağıtmayı başarmış olmasından ileri gelir:

*Sen ki İslâmı kuşatmış boğuyorken hüsrân
O demir çemberi göğsünde kırıp parçaladın.
Sen ki ruhunla beraber gezer ecrâmı adın;
Sen ki, a’sâra gömülse taşıyacaksın...*

İşte adı, ruhuyla beraber gökyüzünde gezen ve asırlara sığmayıp taşıyacak olan “Âsım’ın nesli”; Çanakkale zaferiyle nicedir içinde kıvrandığımız umutsuzluk ve çaresizlik çemberini kırıp parçalamış, bu milleti ölüme ve yokluğa, esarete ve çaresizliğe mahkûm ettik zanneden emperyalistlerin hesaplarını alt üst etmiş, yüzlerini önlerine eğdirmiştir. Başardıkları iş o kadar anlamlı ve muazzam sonuçlara gebe ki daha doğarken batacağı öğretilen ümmete, yeniden yaşama ümidi ve istikbâl “en gür bir sadâ” olarak İslâm’ı haykırma aşkı aşılamıştır.

Ancak Osmanlı Devleti 1918’de yenilir ve Âsım da arkadaşları gibi terhis edilip evine döner. Lâkin ne Âsım’ın bulmayı beklediği toplum vardır ne de artık Âsım eski Âsım’dır. Eskiden olsa umursamadığı, gülüp geçtiği dini vurdumduymazlıklar, günahlar, edepsizlikler savaş sırasında ruhu bir kılıç gibi bilen gazî Âsım’a ters gelmektedir. Olumsuzluklara tahammül edemez, sarhoşları sokak ortasında döver. Ramazan günü vapurda sigarasını tütürüp bir de yüzüne üfleyenlere haddini bildirir. Kumarhaneleri basar. Hatta darbe yaparak hükûmeti ele geçirmeyi plânlar.

Âkif bir gün yine kimbilir hangi sebeple düştüğü karakoldan gidip aldığı Âsım’ı bir kenara çeker ve ona şunları söyler:

-Bak Âsım. Sen ve arkadaşların Çanakkale’de olmazları oldurdunuz, çağları alt üst ettiniz. Yaptıklarınız tarife ve tarihe sığmaz. Size şükran borcumuzu bu dünyada ka’iyyen ödeyemeyiz. Ama sorunlarımız çok daha köklü ve eski, sebepleri de zannettiğinden çok daha derin. Bu millete refah, bilgi ve çalışma azmini kazandıracamız. Kanunlara saygılı olmayı öğreteceğiz. Yatağından taşmış olan ümmet nehrini tekrar yatağına döndüreceğiz ki eski gücüne kavuşsun.

Milleti aydınlığa çıkarmak için mutlaka çalışmak ve halkı da çalıştırmak zorundayız. Çalışmak için içimizde bir ümit kıvılcımı çakmalı değil mi? Ümit, bir kandil gibi bir işaret fişegi gibi önümüzü aydınlatmalı. Tıpkı Çanakkale’de sizin çaktırdığınız o göz kamaştıran kıvılcıma ihtiyacımız var.

Nice zamandır ilim pınarlarımız kurumuş, bizi asırlardır besleyen derin sular Batı topraklarına kaçmıştır. Yeni görevimiz, o faydalı suları kaçtıkları noktada yakalamak, sonra getirip bu ülkenin kurumuş dere yataklarına akıtmaktır. Kafanız, âdeti bir kanal gibi olmalı oğlum. İçinden bilim ve fennin gürül gürül aktığı bir kanal...

Bunun için gidecek ve orada Çanakkale gazisi arkadaşlarıyla âlimlerin önünde diz çökecek; gece gündüz demeden didinerek ilim tahsil edecek ve bu ülkenin geleceğini bilimle, fenle, teknikle, sanatla ayağa
Millet sizden bunu bekliyor.

Şimdi bir an önce gidin ve alacağınızı iyice aldıktan sonra bir gün dahi kaybetmeden dönün. Memleketin ekmek, su, hava kadar size de ihtiyacı olduğunu

aklınızdan çıkarmayın.

Ve Âkif, Âsım’ını bu sözlerle Berlin’e gönderir. Döneceği mutlu günlerin hayalini kurar. Geldiklerinde kim bilir nasıl bir Türkiye bekliyor olacaktır onları!

Diriltici İksir

Âsım’ın neşredildiği yıl Türkiye’de radikal değişimler başlar. Hilâfet kaldırılır, medreseler kapatılır... Bu ortamda Âkif’in geleceğin kulağına fısıldadığı “Âsım çağrısı”nı duyan kulak, Âsım’ın nesli projesini gören göz çıkmaz. Derken Mısır’a gitmek zorunda kalır. Şimdi Âsım da Âkif de gurbet ellersedir.

Peki Âsım’a, Âsım’lara ne olmuştur? Türkiye’ye dönmüşler midir? Yoksa Berlin ellerinde kaybolup gitmişler midir? Dönmüşlerse nerededirler?

Âkif, Mısır’dan dostu Eşref Edib’e yazdığı mektuplarda “Âsım’ın devamını, ikinci cildini yazmam lâzım.” der ve ekler: “Yazarsam Âsım’ı Berlin’den getirecek ve Milli Mücadele’ye sokacağım, sonra onu Anadolu’da bir eğitim neferi olarak görevlendireceğim.”

Ne yazık ki Âkif bu cildi yazamadı. Acaba gerçekten yazamadı mı?

Biliriz ki şairler bir konuşur, pir konuşur. Anadolu’da hoş bir söz vardır “Lafın tamamı deliye söylenir”. Âkif de aslında Âsım’da söyleyeceklerini söylemiş, içindeki bütün ümitleri, feryadları bin parça edip şiirine gömmüş bırakmış ve Âsım’ın Nesli projesiyle geleceğe dönüp haykırıştı.

Bize düşen, sunduğu formülleri ve en önemlisi, Çanakkale’de yatan ve Âkif’in “Çanakkale Destanı” diyeceğimiz şaheserinde koruma altına alınan o diriltici iksiri hazmederek Asr-ı Saadet’ten beri ölmeyen Âsım’ı diriltmektir.

Velhasıl yeni Çanakkale destanlarını yazacak gönüllüleri beklemekteyiz inatla, umutla ve sabırla... Zira bizden 100 yıl sonra yaşayacak olan nesilleri günümüzde yazılmış bir Çanakkale destanından mahrum etmeye hakkımız yok. Âkif bize “doğrudan doğruya” Kur’an’dan ilhamını alıp “asrın idrakine” İslâm’ı söyletecek bu neslin karşısında geleceğin –tıpkı geçmişte Çanakkale’de eğdiği gibi- saygıyla boyunu eğeceğini müjdelemektedir:

Âsım’ın nesline münkaad olacak istikbâl.

Peki ona nasıl erişilecektir? Merhum cevabı bugün dahi tazeliğini muhafaza etmektedir:

Allah’a dayan, sa’ye sarıl, râm ol,
Yol varsa budur, bilmiyorum başka çıkar yol.

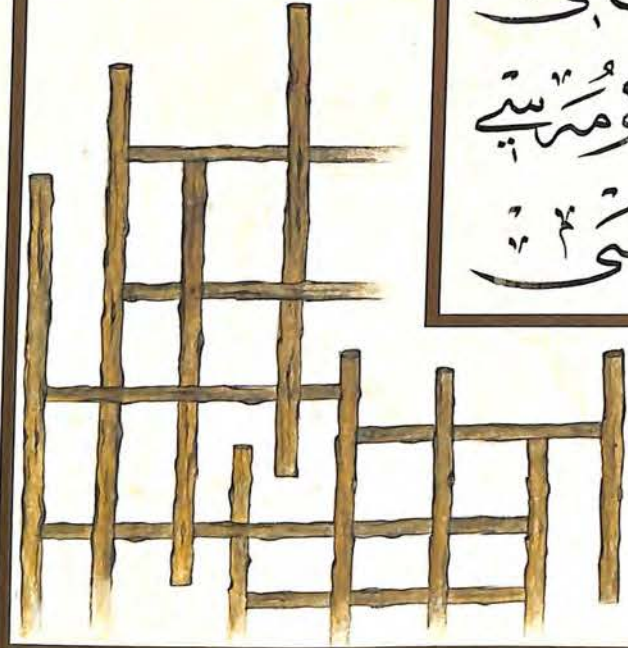
Mustafa ARMAĞAN

*Su boğaz harbi nedir? Var mı ki eşi?
En keşif orduların yükleniyor dördü beşi,
-Tepeden yol geçmek için Marmara'ya-
Kaş donanmayla sarılmış ufacık bir kara ya.*



Ne hayâsızca tehaşşüd ki ufuklar kapalı!
Nerde - gösterdiği vahşetle "bu: bir Avrupalı"
Dedirir - yırtıcı his yoksulu, sırtlan kümesi,
Varsa gelmiş, açılıp mahbesi, yâhut kafesi!

نَرْجِيَا سِرْجَةً تَحْشُدُكَ رُفْقًا يَأِيُّ
نَزْدَكَ كَوْسَتَيْنِ يَكِي وَحَشْتَلَبُورٍ أَوْ رُفْقًا يَأِيُّ
ذَيْلُ رَيْبٍ يَتَجَحَّى حَسْبُ لَوْ قَسُو لِي صَبْرًا لَنْ كَوْمَرِيَّةٍ
وَأَرْسَرَ كَلْمُ شَرْحِيلُوبٍ مَحْبَبَتِي يَا خُودَ قَيْفَتِي ۞

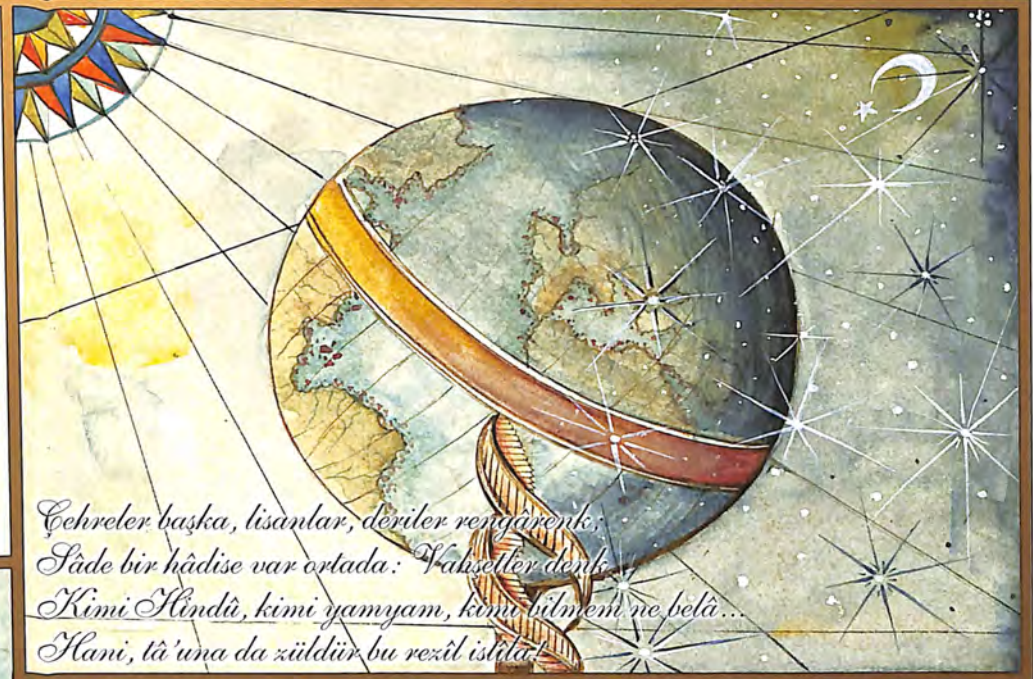


اَسَٰحِي دُنْيَايَكِي دُنْيَا بَتُونْ اَقْوَا مَرَبَشَرْ
 قَايَنَا يُوْرْ قَوْمُ مَرَكِي طُوْفَانْ كِي مَحْشَرْ مَحْشَرْ
 يَدِي اِقِيلِي جِهَانِكْ طُوْرْ يُوْرْ قَا نَشْكَا
 اُوْسْتَرَالِيَا يَلَرَبَر اَبَر بَا قِيُوْر سِيْنْ قَا نَا دَا

Eski Dünya, yeni Dünya, bütün akvâm-ı beşer,
 Kaynıyor kum gibi, tufan gibi, mahşer mahşer.
 Yedi iklimi cihânın duruyor karşında,
 Ostralya'yla beraber bakıyorsun: Kanada.



ديلك



Gehreler başka, lisanlar, diller renjârenk,
 Sade bir hâdisе var ortada: Vahsetler denli.
 Kimi Hindû, kimi yamyam, kimi bilmeni ne belâ...
 Hani, tâ'una da züldür bu revzil islâ!

چَهْرَه لَبَنَاشَقَر لِسَانَلَر دِيلَر دَنكَارَنَا مَرَبَشَرْ
 سَادَه بَرَحَادِ شَرَوَار اَوْر تَمَرَه وَحْشَتَلَر دَنكَ
 كِيْمِي هِنْدُو كِيْمِي بَايَرَا مَرَكِي مِي بِيْلَمَر نَبَلَا
 هَنَانِي طَاعُوْن تَمَرَه دِلْدَر يُوْر دِيْلَك اِسْتِيْلَا

Âh o yirminci asır yok mu, o mahlûk-i asîl,
Ne kadar gözdesi mevcut ise hakkıyla, sefil,
Kustu mehmedîğin aylarca durup karşısına;
Döktü karnındaki esrârı hayasızcasına.

آه اویک منی عصر یوقه اونخلوق اصبیک
نرقا اارکوزده بی موجودا یسر حقیلمه سفیک
قصدی محمد جیک ایلرجه طور و ب قارشیسینه
دوکدی قاریندا کی ایلر بری جیاسیزجه سینره



عائشه فیضا



مَا سَكَ يَدِير تِلْمَاسَ رَجَا لَابِرَا أَفْتَدَى أَوْ يُؤْنِ
مَدَنِيَّتَ دُنْيَا لَنْ قَبْرَ حَقِيقَتِي أَوْ نَرْسِيْنَ
صُؤْكَرَا مَلْعُونَدَا كَيْ تَجْرَبُ مَوْكَرَا لَيْسَبَابْ
أَوْ نَلَمَ مَدْهَشْنَ كَرْمَا لَنْ دَرْهَرِيْ بِرْمُلْ كَيْ خَرَابْ



Alaske yırtılmasa hâlâ bize afetti o yüz...
Medeniyet denilen kahpe, hakikat, yüzsüz
Sonra mel'undaki tahrihe müvekkel esbâb
Öyle müthiş ki: Eder her biri bir mülk ü harab.



اَوْتَرَكْتَ صَاعِقَةً لِرِيَارِحٍ لَا يُورِ افْتَاقِي م
بَرِيدَكَ زَلْزَلَةً لِقَالٍ يَرِيوْرٍ اَعْمَاقِي م
بُومًا شَمَشَكَ لِرِيَّ بَيْنِدَنٍ اِنُوبٍ هِرَسِيْرِكُ
سُونُيُوْرُ كُوْكِيْنُكَ اَوْتَسْنَدَا اُوْرَسْلَانِ نَفَرِكُ

Öteden sâikalar parçalıyor âfâkı;
Beriden zelzeleler kaldırıyor a'mâkı;
Bomba şimşekleri beyninden inip her siperin;
Sönüyor göğsünün üstünde o arslan neferin.

يَرْكُ التَّنَّاءِ جَهَنَّمَ رَكْبِي بَيْكَلَرَجَهْ لَفَمَرُ
اَبْتِلَانْ هَرْ لَفَمَكْ يَاقَلْ يَغِي يُوزْ لَرْجَبْرَايْ اَمَرُ
اُولُومَرْ لَيْنْدَرْ مَرْدَهْ كُوكْ لَرُولُومَرْ سَكُورْ مَرْدَهْ يَرْ
اُولُومَرْ هَشْ يَتِي دَرْ صِيَاوَرْدُولُورْ اَنْقَاَضْ بَشِيرْ

Yerin altında cehennem gibi binlerce lâğam,
Atılan her lâğamın yakığı: Yüzlerce adam.
Ölüm indirmede gökler, ölü püskürmede yer;
O ne müthiş tipidir: Savrulur enkâz-ı bezer...

قَفَا كُوزُكَ كَلَّةَ بَاجَا قَوْلُ جِگَرِ بَايَ مَقُولِ لَا يَأْفُ
 بُوشَانِي رِصِيرَتَلَرَهْ وَادِيلَهْ صَاغْنَا قَصَاغْنَا قُ
 صَايَحِيورُ زِرْدَه سَر بُورُ وُشُرَهْ أَوَا مِرْدُ آلَلَرِ
 يِلْدِ زِيرِي بِاَيْلِي بِطُوفَانَلَرِ آلُودَانُ سَلَلَرِ

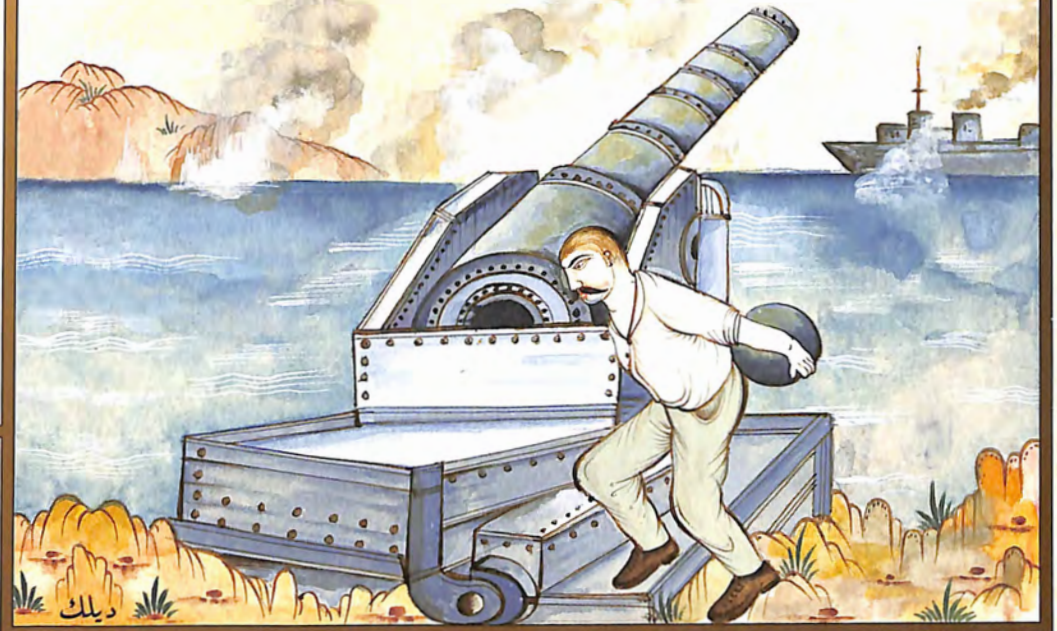
Kaşa, göz, gövde, bacak, kol, çene, parmak, el, ayak,
 Boşanır sırtlara, vâdilere, saġnak saġnak.
 Saçıyor zırha bürünmüş de o namert eller,
 Yıldırım yayılımı tufanlar, alevden seller.

وَبَرِّيُورِيَا نَعْنِي طُور مُشْرَمَ لَا أَجِيْقُ بُسَيْنَرَلَه
 سُوْرُوْحَالِنْدَه كَزَرَكَن صَايِيْسِيْن طِيَارَه
 طُوْبُ ثُوْفَكَن دَاهَا صِيْقُ كُوْلَلَرِيَا غَان مَرْمِيْلَر
 قَهْرْمَان لُوْرْدُوِي سِيْرَايْت كَتْرَبُوْتَهْدِيْدَه كُوْلَر



نَرْجَلِيْكَ طَابِيْهَلَرَايْتَش نَرْبِيْن خَصِيْنَدَك
 اَلِيْنِيْ قَلْعَمِيْ كُوْكِيْنَدَه كِي قَات قَات اِيْمَان
 هَا نَكِي قُوْت اُوْنِي حَاشَا اِيْدَه جَاك قَهْرِيْن دَرَامَر
 چُوْنَكِي نَاسِيْسِيْن اِلْهِيْ اُوْمِيْن اِسْتِحْكَامَر

صَايِرْلَارْ اِيْلَدِيْلَرْ بِلِيْرْ مَوْقِعْ مُسْتَحْكَمْلَرْ
 بَشَرَكْ عَزْمِيْ تَوْقِيفْ اِيْلَا مَرْصُوعْ بَشَرْ
 بُوْ كُوْكُتْلَرْ سَهْمُ خَدَانْكَ اَبْدِي سَرْحَدِي
 اُوْ بِنْمَرْ صُنْعْ بِلْدِيْعِمَرْ اُوْ نِيْ چِيْ كَنْتِيْمَرْ دِيْلِي



عَمَّا صَمِيْكَ نَسِيْلِيْ دِيْ يُوْرْدُ مِرْ بَا نَسِيْلَكْ مَشْرُكْ رَجَا
 اِيْشْتَرْ چِيْ كَنْتِيْمَرْ دِيْ نَامُوسِيْ چِيْ كَنْتِيْمَرْ جَا



Sardır, indirilir mevki'-i müstahkemler,
 Beşerin azmını tevkiş edemez sun'-i beşer;
 Bu göğüslerse Hüda'nın ebedi serhaddi;
 "O benim sun'-i bedi'im, onu çiğnetme!" dedi.

Asım'ın nesli... diyordum ya... nesilmiş gerçek:
 İşte çiğnetmedi nâmusunu, çiğnetmeyecek.

Şühedâ gövdesi, bir baksana, dağlar, taşlar...
O, rûkû olmasa, dünyâda eğilmez başlar,
Yürülüşi tertemiz alnından uzanmış yatıyor
Bir hilâl uğruna yâ Rab ne güneşler batıyor!

شُهَدَا كُوكِبَةٍ سَيِّدَةٍ بِرَأْسِهَا طَائِفَةٌ طَائِفَةٌ
أَوْ رُكُوعٍ أَوْ لَمَّا سَدَّ دُنْيَا رَأْيَ الْكَيْلَتِ بِأَشْلَافِ
وَقَرُّ لَوْ بَتَرْتِيزَ النَّيْلَانِ أَوْ نَزَلَ الْمَشْرِ بِأَيُّونِ
بِرَّهِلَالِ أَوْ غَيْرِهَا يَا رَبِّ نَرْكُؤُنْ شَلْبَ بَائِيُونَ



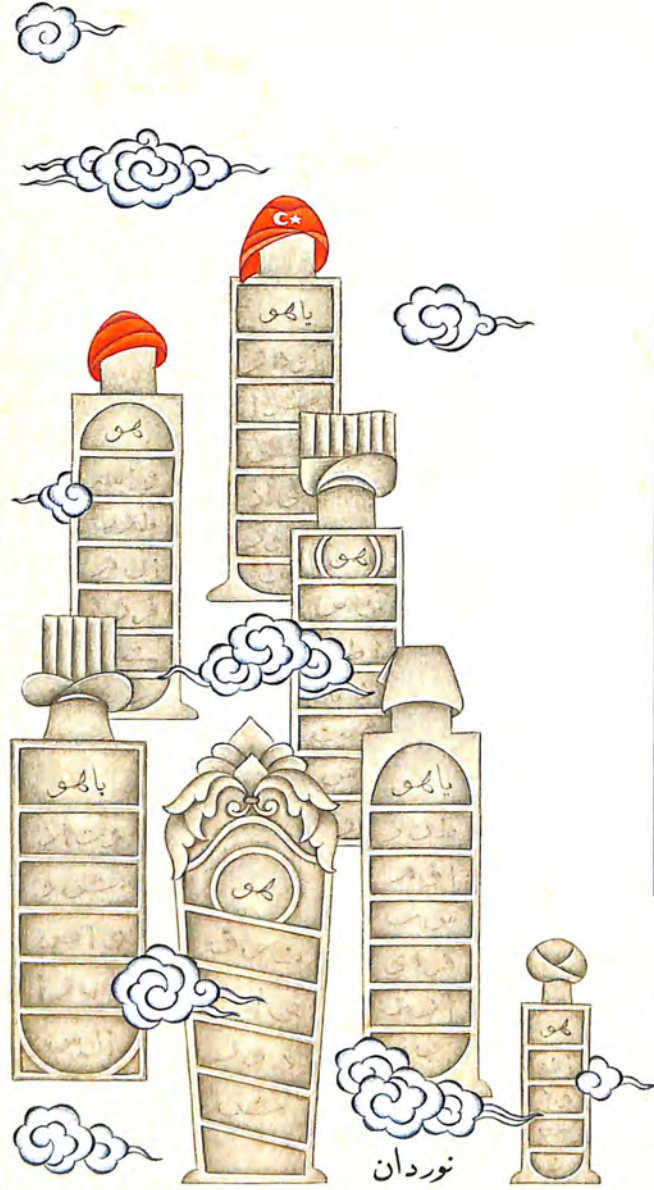
Ey bu topraklar için toprağa düşmüş asker!
Gökten ceddin inerek ölse o pâk alrı değer.
Ne büyüün ki kanın kurtarıyor Tervîd'i...
Bedr'in aslanları zira sana tek rehber idi.⁽¹⁾

أَيُّ بُوْطُوْغِيْ رَاقِلِيْ رَاجُوْن طُوْغِيْ رَاغْرَدُوْ شَمْسُ عَسِيْكَرِ
كُوْكَرُكَ اَجْدَادِ اِيْنْدَرِكَ اُوَيْسِرَاوِيْ اِلْيَاكَ
نَرْيُوْ كَسِيْنُ كَرَقَانِكَ قُوْرْنَا رِيُوْر تَوْحِيْدِيْ
بَدْرِكَ اَرْسَلَانْلَرِيْ زِيْرَا سَاكَ اَنَّا رَهْبَرِيْ

1 - Bu mısradaki geçen 'Bedr'in aslanları' benzetmesinin bazı çevrelerce tenkit edildiğini Mehmed Âkif'e hatırlatan Ali Ulvi Kurucu'nun defterine Âkif, kendi el yazısıyla o mısraı bu şekilde değiştirerek yazmıştır.



نوردان



سَكَّ طَارِكُكَ مَقْبَرِي كَيْمَلَقَانِ سَيِّدِ
 كَوْمَلَرُكَ كَلَّ سَنِي تَارِيخِ دَلِيسِ مَرْصِيغَانِ سَيِّدِ
 هَرَجُ وَ مَرَجُ لِي نَدِيكَ اَدْوَارَةَ يَتَمَزَاوُ كِتَابِ
 سَنِي اَبْحَاقُ اَبَدِي لَرَايْدَرِ اِسْتِيْعَابِ

Sana dar gelmejecek makberi kimler kazın?
 "Gömelim gel seni tarihe desem, sığmazsın.
 Herç ü merç ettiğin edvâra da yelmez o kılâb...
 Seni ancak ebediyetler eder istîâb.

بُوْطًا شَكَرًا دِيْنِيَّكَ كَعْبَتِيَّيْ دِيكْسَمْ مَرَبَاشِكُمْ
 رُوْحُكَ وَجِيْنِي طُوْلِيْسَمْ مَرَكْهَ كَجِيْرَسَمْ مَرَطَا شِكْهَ
 صُوْكْهَ كُوكْ قُبِّيْ أَلْسَمْ مَرَكْهَ رَكَا نَا مِيْلَهَ
 قَنَا يَا نَ لَحْدِكْ كَجِيْكْسَمْ مَرَبُونْ أَجْرًا مِيْلَهَ

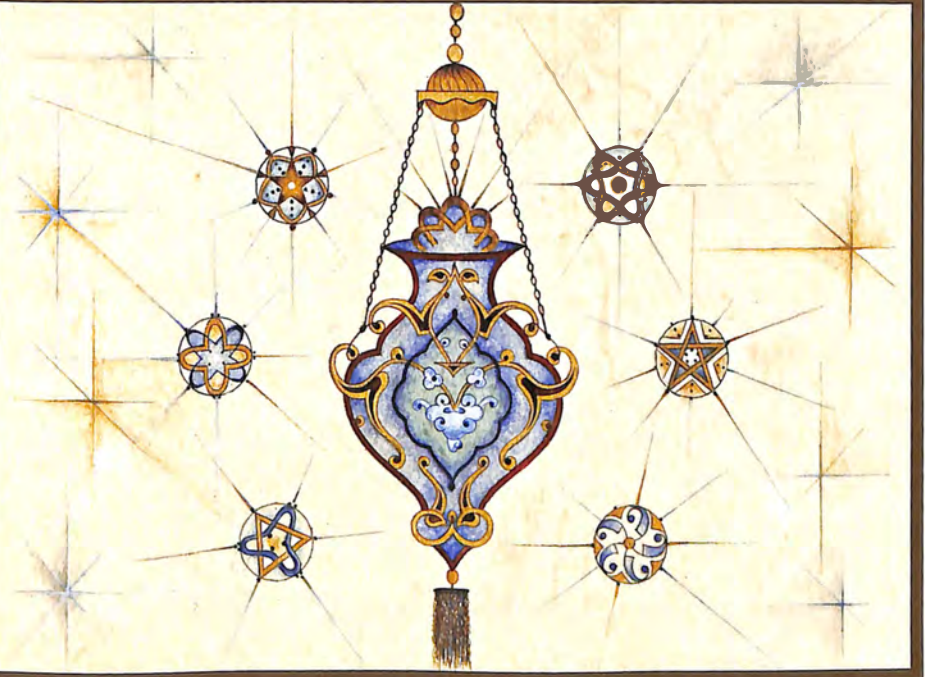
"Bu, taşındır!" diyerek Kâbe'yi diksem başına;
 Rûhumun vahyini duysam da geçirsem taşına;
 Sonra gök kubbeyi alsam da ridâ namıyla,
 Kanayan lâhdine çeksem bütün ecrâmıyla;

Tûrbedârın gibi tâ secre kadar bekletsem;
 Gündüzün fecr ile âvûzenî lebrîz etsem;
 Tûllenen mağribi, akşamları sarsam yarana...
 Yine bir şey yapabildim diyemem hâtıranâ.

Mor bulutlarla açık türbene çıtsam da ta'yan,
Yedi kandilli Süreyyâ'ya uzatsam oradan;
Sen bu âvîxenin altında, bürünmüş kanarda,
Uzanırken gece mehtâbı gelirsem yanına,



مَوْزَبُولُوطْلَرَكْ اِيچْوَرُبَرْگْ چالْتَسْمَرْكْ طَاوَان
يَدِي قَانْدِيلَلِي شِرَايِي اَوْرالْتَسْمَرْاوردان
سَن بُو اَوْبَرْه نِكْ اَلْنَدَه بُو رُوْمَش قَانِكْ
اَوْرالْتَسْمَرْاوردان كِيچَرْمَهْتَابِي كَنْيَرْسَمَرْاوردان



شَرْبَدَارَكْ كِيچَيْنا فخر قَدَرْ بَكْلَتَسْمَرْ
كُونْدُوْرِيْن فخر ايلَرْ اَوْبَرْه كِي لَبَرْيَنْ اِلْتَسْمَرْ
تُوْلَلْمَنْ مَغْرِيْ اَقْشَا فِلَرْي صَارَسَمَرْاوردان كَرْ
يَنْبَرْ شِيْ يَا پايِلْدَرْ مَرْيَمْ مَرْخَا طَلَه كَرْ

Sen ki, son ehl-i salibin kırarak savletini,
Sarkın en sevgili sultânı, Salâhaddin'i,
Kılıç Arslan gibi iclâline ettin hayran...
Sen ki İslâm'i kuşatmış, boğuyorken hüsrân,

سَنَ كِرْضُوكَ أَهْلَ صَلَيبِكَ قِرَارَكَ صَوْلَتِي
شَرِّكَ الْكُفْرَ كَيْلِي سُلْطَانِي صَلَاحِ الدِّينِ
قِيلَچَ آتِ شَلَانِ كِي إِجْلَالِ كَرَامَتِكَ خَيْرَانِ
سَنَ كِرْ سَلَامِي قُوشَانِشَ بُغِيورُ كَنَ حُسْرَانِ

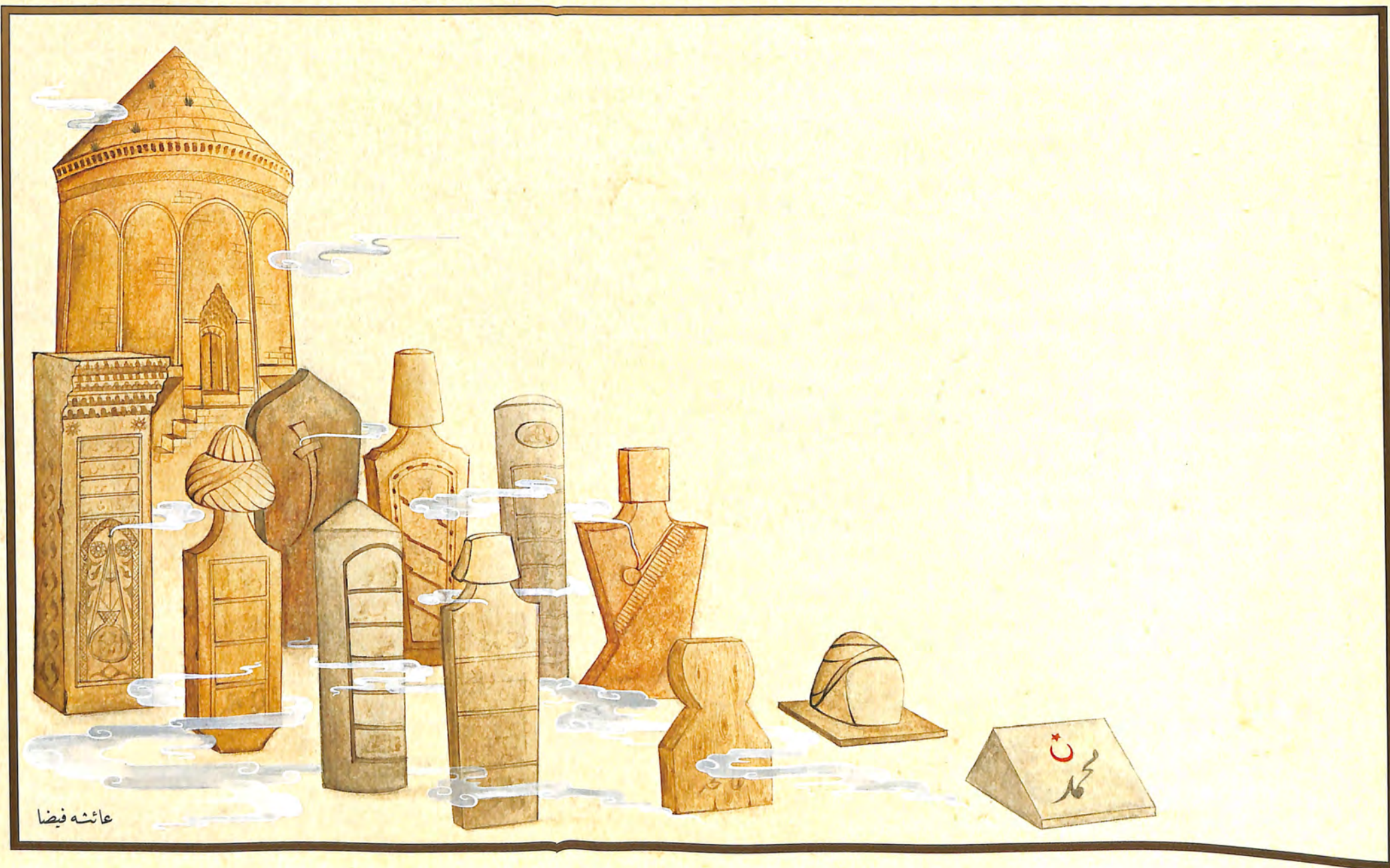


نوردان

اَوْدَمِيرَ چَنْبَرِي كُو كُسُكَلَا فِيرُوتْ يَارِ حِلَا دَرَكْ
 سَنَكُمِرْ دُوحَا كَلَمَرِ لَبَرَكْ زَرِ اَجَرَامِي اِدَرَكْ
 سَنَكُمِرْ اَعْصَا رَا كُو مُوَلَسَرَكْ طَاشَرِ جَقْسِي نِي هَمَات
 سَكَا كَلَمَرِ بُو اَفْلَرِ سَبِي اَلْمَا زَبُو جِهَات

O demir çenberi göğsünde kırıp parçaladın;
 Sen ki rûhunla beraber gezer ecrâmı adın;
 Sen ki, a'sâra gömülsen taşacaksın... Heyhât!
 Sana gelmez bu ufuklar, seni almaz bu cihât...





عائشه فيضا

اَیْ شَهِیدِ اَوْغُلِ شَهِیدِ اِیْسَتِ مَیْنَدِ مَقْبَرِ
سَکَا اَنُوشِی اَیْچِشِ طُورُ وُورِ یَغْمَیْرِ

*Ey şehîd oğlu şehîd, isteme benden makber,
Sana ağızunu açmış duruyor Peygamber.*

عائشه فیضا

Canakkale Şehidlerine

Şu boğaz harbi nedir? Var mı ki dünyâda eşi?
En kesîf orduların yükleniyor dördü beşi,
-Tepeden yol bularak geçmek için Marmara'ya-
Kaç donanmayla sarılmış ufacık bir karaya.
Ne hayâsızca tehaşşüd ki ufuklar kapalı!
Nerde - gösterdiği vahşetle "bu: bir Avrupalı"
Dedirir - yırtıcı his yoksulu, sırtlan kümesi,
Varsa gelmiş, açılıp mahbesi, yâhut kafesi!

Eski Dünyâ, yeni Dünyâ, bütün akvâm-ı beşer,
Kaynıyor kum gibi, tûfan gibi, mahşer mahşer.
Yedi iklimi cihânın duruyor karşısında,
Ostralya'yla beraber bakıyorsun: Kanada!
Çehreler başka, lisanlar, deriler rengârenk;
Sâde bir hâdise var ortada: Vahşetler denk.
Kimi Hindû, kimi yamyam, kimi bilmem ne belâ...

Hani, tâ'una da züldür bu rezîl istîla!
Âh o yirminci asır yok mu, o mahlûk-i asîl,
Ne kadar gözdesi mevcut ise hakkıyla, sefil,
Kustu mehmedciğin aylarca durup karşısına;
Döktü karnındaki esrârı hayasızcasına.
Maske yırtılmasa hâlâ bize afetti o yüz...
Medeniyet denilen kahpe, hakikat, yüz­süz
Sonra mel'undaki tahribe müvekkel esbâb
Öyle müthiş ki: Eder her biri bir mülkü harab.

Öteden sâikalar parçalıyor âfâkı;
Beriden zelzeleler kaldırıyor a'mâkı;
Bomba şimşekleri beyninden inip her siperin;
Sönüyor göğsünün üstünde o arslan neferin.
Yerin altında cehennem gibi binlerce lâğam,

Atılan her lâğamın yaktığı: Yüzlerce adam.
Ölüm indirmedi gökler, ölü püskürmedi yer;
O ne müthiş tipidir: Savrulur enkâz-ı beşer...
Kafa, göz, gövde, bacak, kol, çene, parmak, el, ayak,
Boşanır sırtlara, vâdilere, sağnak sağnak.
Saçıyor zırha bürünmüş de o namert eller,
Yıldırım yayılımı tûfanlar, alevden seller.
Veriyor yangını, durmuş da açık sinelere,
Sürü hâlinde gezerken sayısız tayyâre.
Top tüfekden daha sık gülle yağan mermiler...
Kahraman orduyu seyret ki, bu tehdide güler!
Ne çelik tabyalar ister, ne siner hasmından;
Alınır kal'a mı, göğsündeki, kat kat îman?
Hangi kuvvet onu, hâşâ, edecek kahrına râm?
Çünkü te'sis-i İlâhi o metîn istihkâm.

Sarılr, indirilir mevki'-i müstahkemler,
Beşerin azmini tevkîf edemez sun'-i beşer;
Bu göğüslerse Hüdâ'nın ebedî serhaddi;
"O benim sun'-i bedî'im, onu çiğnetme!" dedi.

Âsım'ın nesli... diyordum ya... nesilmiş gerçek:
İşte çiğnetmedi nâmusunu, çiğnetmeyecek.

Şühedâ gövdesi, bir baksana, dağlar, taşlar...
O, rükû olmasa, dünyâda eğilmez başlar.
Vurulup tertemiz alnından, uzanmış yatıyor,
Bir hilâl uğruna, yâ Rab ne güneşler batıyor!

Ey bu topraklar için toprağa düşmüş, asker!
Gökten ecdad inerek öpse o pâk alnı değer.
Ne büyüksün ki kanın kurtarıyor Tevhîd'i...
Bedr'in arslanları zirâ sana tek rehber idi. ⁽¹⁾

Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın
"Gömelim gel seni târîhe" desem, sığmazsın.
Herc ü merc ettiğin edvâra da yetmez o kitâp...
Seni ancak ebediyyetler eder istîâb.
"Bu, taşındır!" diyerek Kâbe'yi diksem başına;
Rûhumun vahyini duysam da geçirsem taşına;
Sonra gök kubbeyi alsam da ridâ namıyla,
Kanayan lâhdine çeksem bütün ecrâmıyla;
Mor bulutlarla açık türbene çatsam da tavan,
Yedi kandilli Süreyyâ'yı uzatsam oradan;
Sen bu âvîzenin altında, bürünmüş kanına,
Uzanırken, gece mehtâbı getirsem yanına,
Türbedârın gibi tâ fecre kadar bekletsem;
Gündüzün fecr ile âvîzeni lebrîz etsem;
Tüllenen mağribi, akşamları sarsam yarana...
Yine bir şey yapabildim diyemem hâtırana.

Sen ki, son ehl-i salîbin kırarak savletini,
Şarkın en sevgili sultânı, Salâhaddîn'i,
Kılıç Arslan gibi iclâline ettin hayran...
Sen ki İslâm'ı kuşatmış, boğuyorken hüsrân,
O demir çenberi göğsünde kırıp parçaladın;
Sen ki rûhunla beraber gezer ecrâmı adın;
Sen ki, a'sâra gömülse taşacaksın...Heyhât!
Sana gelmez bu ufuklar, seni almaz bu cihât...

Ey şehîd oğlu şehîd, isteme benden makber,
Sana ağûşunu açmış duruyor Peygamber.

Mehmed Âkif Ersoy

1- Bu mısradaki geçen 'Bedr'in arslanları' benzetmesinin bazı çevrecelerce tenkit edildiğini Mehmed Âkif'e hatırlatan Ali Ulvi Kurucu'nun defterine Âkif, kendi el yazısıyla o mısraı bu şekilde değiştirerek yazmıştır.



